

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 11 Decemb. st. v.
23 Decemb. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 95.

ANUL XVI.

1880.

Pretiuł pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Aventuri literare.

(Urmare.)

III.

Să vedem nu cumva recensentul își va incură fugarul mai fericitu pe terenul mitologicu.

În cestiunile estetice atinse mai sus, cu totu totul elementaru și înflatu ce și-l arôga recensentul, de și la începutu însusi nu se ținuse competentu, totusi putem să-l judecăm mai cu indulgenția. Sânt vre-o două momente ușorătoare. Scimu că nu s'a pré bucuratu nici odata de favorul capriciosei estetice, și-i înțelegem și durerea când se plânge, că i s'au nefericitu studiile facute pentru o epopeia, și peste tôte aceste, amorul propriu este, pôte, cel mai vechiu pe-catu omenescu.

Dar în cestiunile mitologice, unde și-a susținutu competentia, cu tóta bunavointia nu putem fi pré indulgenti. Aici jóca unu interesu mai mare: d'a nu lasă să se falsifice mitologia noastră naționala chiar dela începutu!

Recensentul se supera pe mine, că n'am aplicatu în Negriada mitologia cum o crede densus, séu vorbindu verde, că n'am urmatu învețaturile ce le ofere densus ingraților români de câțiva ani încôce în articolii publicati ici colo prin ținare, și cari însusi și i-a botezatu cu cesaricul nume „Descoperiri mari“.*

Acésta pretensiune a densusului este totu atât de modesta ca și descoperirile sale cele „mari“. De ôrece se crede atât de infalibilu, eu profitu de ocaziune și-mi permitu a-i întinde acésta infalibilitate pe mész'a de disecțiune.

Ca unu ce am aplicatu mitologia, credu că am cuvântu în acésta cestiune. Este timpul să ne desbracăm de esageratiuni, să recorim escesele de fantasia cu apă rece a sciintei și să aplicăm lup'a criticeii pentru ca să descoperim falsificările, provina acelea din pura ignorantia, din rea credinția séu din escesu de zelu.

Sânt vre-o 20 de ani de când dl Marienescu a

* Dl Marienescu ne spune, ca „Descoperiri mari“ si le baséza pe Mayers „Neues Conversations-Lexicon“ (!) pe „Vollständiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen“ si „Götterwelt der alten Völker“, tôte niste opere scrise pentru marea multime, iér nu pentru cercetari sciintifice. Asemenea cercetari se potu face numai pe bas'a unui studiu aprofundatu a vechiei clasicitati. Dl Marienescu nu ne spune inse nimicu despre opera „Walachische Märchen“ publicata de frati Schott la Stuttgart în 1845, cari totu-odata publica pentru fia-care poveste studie de mitologia comparativa. Dl Marienescu a despoiatu aceste studie si ni le aduce nôue ca ale sale proprie „Descoperiri mari“!

publicatu, dupa cum dicea, din poesi'a noastră poporala, balade și colinde. Pentru acele timpuri și pentru etatea densusului, se află pare-mi-se pe bancele școlei, încerca-reă eră laudabila.

Așă cum le-a publicatu, publicul parte indulgentu parte necunoscatoru și indiferentu, spre nefericirea dlui Marienescu, le-a primitu de buna moneta. Pe atunci nu cunoscéam valôrea atâror publicatiuni. Cugetamu că totu ce stă negru pe albu este sântu, totu ce straluce este auru. Când ni s'au deschisu ochii ceva mai bine, când am voitu să eșimu la țergu cu acésta moneta, am vețutu că nu pré putem cumperă cu ea. Dl Marienescu ne dase o moneta falsa.

Ce facuse densus? Ne-o spune însusi: *prelucrase și coresese* poesiele poporale. Le-a prelucratu contopindu mai multe poesie, într'un'a, înnodându și petecindu un'a cu alt'a. Le coresese punându o alta limba, unu altu stilu, și chiar alte nume în locul celor genuine, originale.* Dar ce-i mai teribilu, ca să vorbescu în limbajul rococo al dsale, a „sacratu“ chiar și metrul pe altarul *santității originalității*.**

N'a fost d'ajunsu! S'a nevoitu a contrabandă în poesi'a poporala și-o alta tendinția, despre care n'asi voi să fiu silitu a vorbi mai d'apropo. În scurtu ni-a datu o poesia așă numita poporala, care în fapta, așă cum s'a publicatu, nu este a poporului, fără o poesia bastarda, nascuta din cununi'a la salce a fantasiei culegatorului cu mus'a poporala.

A caută acum în aceste poesii, spiritul, cugetarea, limb'a, datinele și mitologia poporului, ar fi a caută diamante în traist'a cerșitorului.***

(Va urmă.)

Ar. Densuianu.

* În „Colinde“, culesse si coresese, la pag. 159 în nota aflamu următoarele: „Din fragmente, multe, am folositu pentru întregire. De tôte avui 200 de colinde si fragmente si din aceste remasera 60. Prelucrarea precauta din mai multe esemplare adese ori din trei provincie romane speru, ca va ridică autoritatea opului“.

** În „Balade“ la pag. IX dice: „Numai atata am adausu, lasatu séu stramutatu, cat a pretinsu poesi'a si modestia noastră, ma în pucine locuri pentru santitatea originalității celei frumôse am sacratu metrul“.

*** Culegatoru se vede, ca cu tóta modestia sa le publicase totu-odata si cu intentiunea ca densus se invetie pe poporu cum sè-si faca de aci încolo poesi'a, căci în „Colinde“ pag. 160 dice: „si speru ca pe cum a invetiatu poporul cele mai rele, asi'a va invetiă încetu încetu si cele mai bune“; si cu acésta pretentiune culegatoru se pune si falsifica si limb'a. Culegatoru va crede a-mi puté obiectă, ca eu în o scriere a mea m'am provocatu la poesiele poporale publicate de densus. Adevératu, în unu studiu despre poesi'a poporala publicatu acum 14 ani, m'am provocatu la colectiunea sa. Inse de 14 ani încôce cugetu ca am avutu dreptu se prindu la minte si se me coregu.

Amicul adevărului.

— *Novela engleza.* —

(Urmare.)

— Mei! Tu încă vei crede și aceea, că me va lovi epoplecsi'a și dora te și rogi — ca cât de curând...

— Țeu, aceea se poate ușor întâmplă, uncheșule...

— Ce Țici, obraznicule, — se necași betrânul și mai tare.

— Dar cum poti tu vorbi așa, Viliame? — întrebesece matus'a înfiorându-se.

— Am fost întrebatu, și eu numai am răspunsu adevărul, matus'ica.

— Mam'a mea, Dómne! Simțescu turburându-se sângele în mine, — începe a se vaetă moșul.

— Ah! acésta nu ti-o poftescu, unchiule; căci de ai muri dta, mi-ar cadé cu greu, fôrte cu greu!

— Țeu! Ție ti-ar cadé cu greu. Hm, hm; mi se pare, că ti-ar cadé și cam cu bucuria bucatur'a grasa, pe care sperezi s'o moștenesci dupa mórtea mea, — reflectă moșul, liniscindu-i-se ierasi încâtva sângele.

— Ai dreptate, uncheșule, mi-ar cadé Țeu chiar bine și cu bucuria, căci destulu am...

Prietenul adevărului voi să continue, dar moșul i taiă vorb'a.

— Va să Țica, vorbești din ce în ce, totu mai impertinentu, — strigă betrânul înfuriându-se.

Apoi, ca să-si aline nițelu mâni'a, se trudi, și se sculă cu anevoaia din fotelu, și începù a schiopată mereuașu prin chilă în sus și în jos.

— Dle! Ce va să Țica impertinenti'a acésta a dtale? — Țise oprindu-se ca implântatu nainte junelui uimitu.

— Aceea, că, netemându-me de nimic'a 'n lume, voiescu să vorbescu totdeuna numai adevărul curatu.

— Vai, Viliame! Dar ce-i cu tine, de așa nemulțamitoru ni te arati? Așa ne stimezi pe noi pentru bunătatea noastră? — se vaetă matusa sa.

— Eu am Țisu numai adevărul, matusa, — respunse tinerul, — uitându-se de sine...

— Ah, ba! Ia-te sém'a, că dora nici tu nu pricepi, ce vorbești; séu baremu nu pricepi, nu simțesci așa, precum vorbești?

— Cu minte sânetósă și tréza vorbescu, matusa.

— Nu-i dreptu, Viliame! Tu bine știi, că deca am muri, eu séu unchiul teu, tu ai fi nemân-gaiatu.

— Apera Dne și feresce, matusa!

— O, tu afurisitu ce esti! Par că ai voi să ne ucidu, — țivli matus'a, cađându pe o sofa, unde începù să plânga amar.

— Ba, de ucisu nu ve ucidu, matusa, ci numai Țicu, că n'așu desperă deca ati muri, dta séu unchiul, séu chiar și améndoi. Din caus'a acést'a eu n'așu desperă. Dar nici nu credu să se fi aflatu undeva vr'unu june, căruia i s'ar fi frântu ânim'a pentru mórtea unchiului seu séu a...

— Vai, tu monstrule nesimțitoru! — strigă din nou matus'a.

Urmă o línisce. Moșul eră inlemnitu. Matus'a se scolă. Moșul se deșteptă. Mâni'a disparù, și se presintă ur'a.

— Dă-i pace, soro, — Țise betrânul cu sânge rece. Nici unu cuvântu să nu mai dai acestui omu ratacitu. Am nutritu șerpe în sinul nostru, care acum — în locu de mulțamita — ne omóra cu veninul seu. Dar fiindu că el e unicul fiu al fia-iertatei noastre surori, să-l ier-

tămu în numele ei, deca adeca își va retrage cuvintele ingrâte și se va rugă de iertare...

— Cere iertare dela unchiul teu, fetul meu; Ți-i, că nu așa simțesci, precum vorbești. Eu, betrân'a ta matusa, sùm pe deplinu convinsa despre acést'a, — îl rugă matusa-sa cu ochii plini de lacrimi și mol-comita.

— Ba, matusa, eu tocmai așa simțescu, precum vorbescu, și despre adevărul cuvintelor mele eu sùm pe deplinu convinsu; și așa, nu-mi potu retrage cuvintele, nu potu cere iertare.

— Curat'ia-te din ochii mei, și să nu-mi mai calci pragul, căci te prepadescu, tu vipera selbateca! — sberă betrânul, spumegându de furia. Înca astadi îmi stramtu testamentul, și nici unu gologanu nu vei capetă. Mai bine fundezu unu spitalu pentru maimuție bolnave. Cara-te îndata, omu de nimica, talhariu, ce esti!

— Lasa-l barem să dejune mai ântăiu, — Țise matus'a cu gele, — căci știi cât e de reu să pleci d'acasa cu stomacul gol.

— Ce? Dejunu, talhariului, hotiului acestuia! Ba nimica! În cas'a mea n'o mai mâncă el nici o sfarmura, chiar să-l vedu întinđându-se de fôme pe ulitiă! — tună betrânul, dându cu pumnul în mésa.

Ochii lui Viliam, fără voia, se umplura de lacrimi. I-ar fi placutu să îmbrăcișeze pe matusa-sa și să sarute mân'a unchiului seu, și așa să se împace ierasi cu ei. Dar el și-a datu cuvântul, că nu va minți! Deci cu deplina resignațiune își luă peler'a, și salutându pe betrâni, eși din casa.

— Îngratul și nimernicul de el! — mai bombaiă betrânul dupa departarea lui Viliam.

— Monstru cu ânima înghiatiata! — gângavi matus'a tulburata.

— Cine ar fi cređutu, ca unicul fiu al sororei noastre repausate, să fia așa de nemulțamitoru față de noi? — se catraniă betrânul într'unu tonu ragușitu de necasu.

— Pentru fapt'a acést'a nu s'ar puté nici sor'a noastră odihni în mormentu, — se vaetă ea.

— Ore ce i s'a întemplatu, dne sfinte, de se pórta așa infamă față de noi, — Țicea moșul.

— Eu nu potu să știu, — respunse sora-sa. Dora nu-i e firea la locu; căci ênsusi se plânse, că-l dore capul. Întreg'a sa purtare așa fu de nendatinata; așa de turburatu își întorcea ochii în gîuru prin chilă. Cum întră, îndata me suprinse acésta.

— Și tu ai observatu acést'a? — întrebă betrânul.

— Cum să nu?! Și nu m'așu miră de fel, deca așu auđi, că a nebunitu. Vedi, totu ti-am Țisu, că nu-i de el să mesure și vênda cât-i Țiu'a, și să mai respunda la câte flêcuri tôte! Totu am Țisu; dar tu n'ai voitu să înțelegi și asculti! Ier acum, dupa ce ai împinsu pruncu pâna la nebunia, înca-l mai alungi și din casa.

Dupa cuvintele aceste, dên's'a ierasi începù a plânge.

— Ce vorbești tu nimicuri de aceste?! El e tocmai așa de nebunu ca mine séu ca tine. Dar în fine el ne aretă inim'a lui cea négra, și așa mai multu nu vreu să știu de el.

— Bine, bine; dar eu numai atâta iti Țicu, că sermanul pruncu a nebunitu, altu-cum n'ar fi îndrasnitu să ne ofenseze atât de crâncenu. Nici odata n'a mai facutu el acést'a.

— Dar eu îl eschidu din tôte, și el nu va mai calcă pragul meu, — încheiă betrânul.

(Va urmă.)

S A E G N U

Schitie din Dobrogea.

Tulcea 1/13 decembre.

Abiá s'au împlinitu doi ani decând Români'a a luat în posesiune Dobrogea, și fia-care omu nepreocupatu trebue să recunósca, că s'au facutu progrese fôrte mari în proporțiune cu greutățile începutului și cu neajunsurile de totu felul de cari a suferitu acêsta provincia lasata mai multu în grij'a lui Dđeu. Guvernul otomanu se vede că s'a ocupatu fôrte puçin de bunastarea ei. Căile de comunicațiune sânt pe unde te ducú ochii, iéra când e timpul ploiosu nici ochii nu te mai ducú. Școli n'au esistatu numai pe la orașe, pe unde au deschisu creștinii câte una cu banii lor, cum au pututu. Guvernul otomanu nu numai că nu le-a ajutat, ci din contra, priviá cu ochi rei pe acel creștinu care vorbiá de șcôla. Siguritatea publica cât se pôte de rea, mai alesu pentru că autoritățile otomane nu pré aveau mare pofta de a pedepsi delictete comise de credinciosii lui Mohamedu contra ghiaurului, așá încât deprinderea cerchezului și a correligionarilor sei de a luá averea creștinului, erá o deprindere de tóta diu'a.

Acêsta împregiurare singura înca a fost de ajunsu ca să împedece orice progresu. Creștinul, care putea face economiá de câteva lire, le ținea ascunse, ca să nu auda cerchezul de ele. Cas'a înca o construiá numai așá de adi pe mâne, cu pareti de nuele, nefiindu siguru pentru diu'a de mâne. Unu adeveratu orientalismu.

Din tôte aceste se pôte ușoru vedé, că Români n'au aflatu aici unu Eldorado, din contra o stare cât se pôte de primitiva unde tôte trebue începute da capo.

Cu tôte aceste astadi siguritatea publica este pe deplinu restabilita, fâra ca să avemu administrațiune militara, cum facu alte state când ocupa provincii nôue, fâra ca să existe pedeps'a de môrte, care în Români'a este ștersa, ba ce e mai multu, fâra ca să fia iertatu a bate, care lucru la turci erá paragraful cel mai desu aplicatu și cel mai convingetoru.

Déca cetesce cineva darea de séma publicata din septemâna în septemâna în fôl'a locala de aici despre procesele ce se pertractéza la tribunalul și la curtea de apelu din Tulcea, abiá afla din când în când câte unu casu isolatu de încercare de furtu. Lucru de altmintrelea fôrte naturalu, pentru că aicea numai țeranul le-nesiu nu pôte traí. Pamêntu bunu de munca și productivu este destulu, iéra pasiune pentru vite este atáta, că nici turmele cele mari de oi ale ciobanilor transilvaneni, pe cari i afli pe tôte văile și pe tôte colinele Dobrogei, nu potú să o consume, și locuitorii ca să scape de ea și ca primavér'a să póta resarí alta, i dau focu dupa ce uscă. Déca totusi este câte unu turcu, tataru séu grecu, care n'a uitatu înca deprinderea sa cea de mai nainte și — care crede că e mai comodú a traí din ce aduna altul, poliți'a scie să-i taia curênd poft'a.

Chiar și band'a de talhari turci și tatari, care astavera trecuse din Bulgari'a, și despre care jurnalele străine sciau să povestéca o alesandria întréga de esagerațiuni, în scurtu timpu a fost prinsá și data pe mâna justiției române, în acárei aresturi are timpu destulu, ca să mediteze că dóra erá mai bine să remâna în Bulgari'a.

Influinți'a binefacátore a sigurantiei se observa în tôte mișcările locuitorilor. Poporul au începutu a crede în stabilitate și ordine. Prin orașe se edifica case mai

solide, se așéda cu frontul la strada, și nu ca mai înainte, în mijlocul gradinei, unde o ingradiau cu unu gardu prin care nu strabate nici vântul și peste care abiá vedi vârful casei, astfel că fia-care casa ti-se pare o fortarétia. Capitalurile mici, mari cum sânt, începú să se mișce liberu. Prin comune țeranul, chiar și țercul, au începutu a-si pretíui mai multu proprietatea sa, o cultiva, o ingradesce și face tôte îmbunetașirile necesarie cu increderea de adeveratu proprietaru.

Progresul facutu pe terenul instrucțiunii în timpu de abiá doi ani, pôte să satisfaca și cele mai sanguinice pretensiuni. Edificiile pentru șcôla, cari în mai multe comune rurale sânt deja terminate și funcțiunea, iéra în altele sânt pe calea de a se terminá, potú face onóre ori cáru orașu, atát din punctu de vedere a comodității și solidarității, cât și din punctu de vedere a elegantiei. Nalte, solidu construite, cu odái spacióse, cu despartiamentu pentru fete, locuinția pentru învetiátori, va să dica tôte acelea, ce multe alte comune din țeri numite civilisate n'au înca. Pentru personalul didacticu înca se pune tóta ingrigirea. Sântemú siguri că tôte aceste vor produce cele mai frumóse rezultate pe terenul educațiunii.

Pentru construirea drumurilor înca se lucréza cu puteri și cu bani și deja s'au facutu progrese însemnate. Putemú afirmá, că ceea ce nu s'a facutu în sute de ani, are să se faca în cel mai scurtu periodu, vedêndu interesul cu care guvernul românu se ocupa de sórtea acestei nôue provincie.

Asemenea progresu se pôte constatá în tôte ramurile, astfel că populațiunea Dobrogei póte serbá cu bucuriá și satisfaciune diu'a în care a devenitu de nou provincia româna.

Circlide.

C e e n o u ?

Moștenitorul de tron Rudolf iérasí a scrisu o carte, care a aparutu tiparita ca manuscrupu în septemân'a trecuta. Acêsta lucrare iérasí e din sfer'a istoriei naturale și se 'ntituléza: „Totu felul de observațiuni din sfer'a ornitologiei“. Se împarte în deçe párti, și fia-care din aceste tratéza câte unu sujetu din ornitologiá. Din cartea acêsta s'a tiparitu numai puçine esemplare, cari s'au împarțitu celor din apropiarea moștenitorului de tron.

Cele patru-deci de mii fi., pe cari imperatul și imperatés'a dimpreuna cu moștenitorul de tron le-au daruitu saracilor din Viena, ca adausu la sum'a ce s'ar fi spesitu pentru festivitatea din opera, s'a și predatu primariului Vienei. Așá dara faptul s'a complinitu. Confusiunea în cercurile vienesé a devenitu mare. Comitetul festivu este mai espusu acuselor, ma și membrii ei s'au certatu între sine. Ei au luatú deja multe dispozițiuni, au comandatu diferite lucruri, și iéta festivitatea nu se va ținé. Firesce, că acuma va trebú să se și disólve, căci esistinti'a lui nu mai are înțelesu. Înainte de a murí înse, a poftitu pe toti aceia, cari aru fi spesitu pentru arangiarea festivității la opera, să deie banii aceia saracilor, conform dorinției monarcului. Este interesantu a scí, că comitetul acesta a facutu comande de 30.000 fl. — dela Paris.

Serbarea Vulcanu la Beiușu. Societatea de lectura a tinerimei studióse dela gimn. sup. gr. c. de Beiușu, la 25 decembre a. c. va serbá diu'a aniversării mortii nemuritoriului mecenate și fundatoru, episcopu Samuil Vulcanu, dupa program'a urmátore: 1) „Cuvêntu de deschidere“, rostitu de conducatoriul societáti cl. dl Iuliu Papfalvai. 2) „Luarea Plevnei“ de Kratochvill, esec. de corul instrumentalu sub conducerea cl. dl prof. A. P. Balasiu. 3) „Glasul unui românu“, poesia de A. Muresianu, declamata de David Deacu stud. de cl. VII.

4) „Luarea Plevnei“ aria de Kratochvill, esec. de corul voc. sub conducerea cl. dl prof. Ioan Buteanu. 5) „Oratio in laudem eruditionis“ predată de Vasiliu Hoblea stud. de cl. VIII. 6) „Marșu de victoria“, dedicatu on. gardei civice, de Louis Wiest, esec. de corul instrum. 7) „Biografi'a lui Samuil Vulcanu“, predată de T. Bulcu stud. de cl. VIII. 8) „Cântecu românesc“, esec. de corul voc. 9) „Ileana Braileana“, poesiă populară din colecțiunea dlui Marienescu, trad. în l. magiara de I. Grozescu, declamata de Marcel Wlad stud. de cl. VII. 10) „Fratii Jderi“, poesiă de V. Alesandri, decl. de T. Budo stud. de cl. VIII. 11) „Național'a“, esec. de corul vocalu. 12) „Burtschels Hügel“, poesiă de V. Alesandri, trad. în germ. de Hurmuzachi, decl. de G. Dimitrieviciu, stud. de cl. VIII. 13) „Divina Comedia“, de Alighieri Dante, cânt. III Inf. decl. de Nicolau Popa stud. de cl. VII. 14) „Trecerea Dunarei“ de Jalovitzky, esec. de corul instrum. 15) „Cuvântu de închidere“, rostitu de dl conducătoru. Beiușu 16 dec. 1880. *Iuliu Pappfalvai* conducătoru. *Teodor Bulcu* not. corespondent.

Atentatul în contra dlui Ion Bratianu a deșteptatu mare emoțiune nu numai la Bucuresci, ci și în alte părți. Domnitorul îndată după atentatu a însărcinatu pe unu adjutantu să ia informațiuni despre dl Bratianu; ier în ziua următoare pe la 3 ore după mieznoapte Mari'a Sa Regala a facutu o visita dlui primu-ministru și i-a exprimat în tristarea ce a simțitu aflându despre acestu atentatu. Mitropolitul-primatu s'a dusu la domiciliul dlui primu-ministru îndată după atentatu și i-a exprimat felicitările sale și ale întregului cleru pentru că vietii a-i a fost cruțată. Reprezentantii puterilor străine asemenea au felicitatu pe dl Bratianu la norocoș'a-i scapare. Br. Haymerle a tramisu îndată o depeșă de felicitare; ier lordul Granville, ministrul de esterne al Engliterei, a însărcinatu pe reprezentantul englesu din Bucuresci a exprima simpatii'a către dl Bratianu. Senatul și camer'a, fără diferința de partida, au tramisu câte o deputațiune. Academi'a Română și-a însărcinatu biuroul cu misiunea acest'a. Afara de aceste, numeroșe corporațiuni, din capitala și din provincia au grabitu să dea espresiune bucuriei lor, ier în mai multe locuri prin provincia să ținura Te-Deumuri. Instrucțiunea se urmēja cu activitate, dar cursul ei se păstreza în secretu. Mai multi însi au fost arestati, și s'au descoperitu firele unui complotu. Atentatorul ar fi ășu după arestarea sa: „Dupa mine vor veni și alții; sântemu cinci-șeci“. Încât privește person'a acestuia, el a fost profesoru în Bucuresci, și ca atare a încassatu l'ă profesorilor și 20,000 lei dela o cassa de economiă și a disparutu, parasindu-si famili'a; mai târziu s'a rentorsu în țera, fu numitu profesoru în Tergoviste, unde redactă și unu ăuaru, apoi se duse la Bucuresci unde fu numitu funcționarul la beuturile spirtose, postu ce-l ocupă până în momentul când s'a sevêșsi crim'a, căci apoi fu destituitu.

Frica de mire. Este mare raritate, ca miresele să se terna de mirii lor, dar și mai mare ca cutare din ele să se sparie într'atata, încât fric'a să le inspire sinucidere. Și totusi ieta s'a întâmplatu și casul acest'a. Faptul s'a petrecutu în septemân'a trecuta la Budapesta. Vilelmina Boytor, o juna și frumoșă copila, la îndemnul parinților ei, și-a datu consimțemântul să se marite după unu barbatu de 50 ani. Cu cât înse se apropiă mai multu ziua ficsata pentru cununia, cu atata ea se intristă mai multu, până ce în urma, zilele trecute își taiă gâtul cu cuțitul și muri. Casul acesta produse mare senzațiune în Budapesta, și la înmor-

mântarea nefericitei mirese se adună unu publicu numerosu.

Sciri scurte. *Croatii din Budapesta* au datu joi'a trecuta unu concertu în favorul pagubiților din Zagrabia prin cutremurul de pamentu. — *La alegerile viitoare*, precum se ăice, Coloman Tisza își va pune candidatur'a în Oradea-mare, iera contele Iuliu Andrassy la Dobriținu. — *Cel mai betranu omu în Lugosiu*, Moise Ciortanu, carele a lătu parte și la bataliile în contra lui Napoleon I, astadi e de 100 ani, înse a slăbitu forte. — *Noul nunciu* la Viena, Vanutelli, a sositu în septemân'a trecuta spre a-si ocupa postu. — *Rudolf Falb*, renumitul învețatu germanu, a ținutu zilele trecute o conferința în Zagrabia despre cutremurul de pamentu, afirmându că sguduirii mai puternice nu vor fi, ceea ce a liniscitu multu pe locuitori. — *Rotund'a* din Prater a espozițiunii universale din Viena se va mai sustine cinci ani.

Sciri din Români'a. *Senatul și camer'a* presintara, cel d'ântăiu joi, acest'a duminica, adresa la discursul tronului. — *Domnul și Dômn'a* au primitu în cursul septemănei trecute consiliul de ministri venitu pentru a le espriime gratitudinea pentru regularea cesțiunii succesiunii tronului. — *Domnitorul*, însoțitu de ministrul lucrărilor publice, a mersu mercuri la Chitila spre a visita fabric'a de zaharu, unde a fost primitu de principele Nicolae Bibescu.

Cronic'a lunei.

Unu casu de bigamia forte curiosu. Procesul s'a judecatu inaintea curții cu jurati din Liverpool. Acusatul nu avea bratie. El se casatorise în 1861 și traise cu femeia sa mai multi ani, pe urma acesta îl parasise la 1873. Ne mai avendu nici o scire dela dens'a, se casatorise din nou. De odata, fără veste, se pomenese tocmai în 1880 cu femeia cea d'ântăiu însoțita de mai multi copii. „Ai să me iei pe mine și pe copiii mei, ăse ea barbatului seu; de nu vei voi, te voiu urmari în procesu de bigamia. Alege-ti“. Omul fără bratie n'a esitatu de locu; el a preferatu banc'a acusatilor de cât curtea cu jurati. Înaintea juriului, acusatul sustine că a fost de buna credința; neavendu sciri dela femeia sa, a cređutu că a muritu. Advocatul seu observă de alta parte, că a două casatoria este nula; după ritualu, trebuie ca viitorul barbatu să puna inelul de logodna în degetul logodnicei, și trebuie să dea mân'a femeii sale. Acusatul ne avendu bratie, n'a pututu să se casatorisca la biserica. Tatal femeii d'ântăiu ăice, că la casatori'a fiicei sale s'a procedatu în modul urmatoru: logodnic'a și-a pusu inelul în vârful degetului, și acusatul l'a împinsu cu dintii. Înse, pentru că femeia n'a tramisu barbatului seu în timpu de șapte ani nici o scire, juriul a declarat, că acusatul nu este vinovatu.

Sciri străine. *Rochefort* a fost forte compromisu zilele trecute, căi unu ăuaru a publicatu o epistola a lui din 1871, în care renegându participarea sa la „comuna“, cerea grația dela Gambetta și Trochu; în urmarea acesteia aderinții lui într'atata s'au infuriatu, încât poliți'a a trebuitu să ia mesuri pentru aperiarea vietii lui Gambetta. — *In Irlanda* tulburările devinu totu mai mari; vice-regele de acolo a declarat, că fără mesuri mai serioșe, nu va fi în stare a sustine ordinea. — *Pap'a* a numitu pe monseniorele Jacobini secretaru de stat, în locul cardinalului Nina. — *Principele Vilelm*, fiul moștenitorului de tronu al Prusei, la 26 februarie se va cunună în Berlin.

Proprietaru, redactoru răspundătoru și editoru: **IOSIF VULCANU.**